

АУДІЮВАННЯ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ

LISTENING COMPREHENSION AS A METHOD OF IMPROVING ENGLISH IN HIGH SCHOOL

Стаття присвячена методам підвищення рівня англійської мови учнів старших класів, зокрема аудіюванню. Розглянуто сутність та зміст аудіювання, методи та засоби його реалізації. Автор акцентує увагу на розкритті змісту поняття «аудіювання», огляді потенційної проблематики цього аспекту та можливі способи її вирішення.

Ключові слова: аудіювання, аудіотекст, прослуховування, методи навчання, сприйняття, комунікація.

Стаття посвящена методам повышения уровня английского языка учащихся старших классов, в частности аудированию. Рассмотрены суть и содержание аудирования, методы и средства его реализации. Автор акцентирует внимание на раскрытии смысла понятия «аудирование», иссле-

довании потенциальной проблематики данного аспекта и возможные способы её решения.

Ключевые слова: аудирование, аудиотекст, прослушивание, методы обучения, восприятие, коммуникация.

The article is devoted to methods of improving English among high school students, in particular via the methods of listening comprehension. Here we reveal the meaning and content of this activity, also methods and means of its realization are considered. The author focuses on the meaning of the concept of "listening", researches the potential issues of this aspect and possible ways to solve them.

Key words: listening comprehension, audio text, listening, methods of education, comprehension, communication.

УДК 373.3/5.016:811.111

Рибалко О.Є.,

студентка факультету іноземних мов
Маріупольський державний університет

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Англійська мова вже багато часу вважається міжнародною мовою, тому її вплив на особистий розвиток, майбутню кар'єру, комунікацію та відпочинок людини є основоположним. Особливого значення аудіювання отримало в Україні у 2018 році завдяки введенню цього методу навчання іноземних мов до Зовнішнього незалежного оцінювання в старших класах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розглядаючи праці дослідників теорії і методики викладання англійської мови, таких як І.Я. Гальперін, Н.Д. Гальскова, Ю.І. Пасов, І.О. Зимняя, І.О. Дехерт, О.М. Соловійова, І.Л. Бім та інші, ми дійшли висновку, що багато специфічних питань та проблем аудіювання і досі залишається незавершеними, немає певної чіткої класифікації видів аудіювання, попри те, що цей метод навчання є перцептивним видом мисленнєво-мнемічної діяльності людини з інтерферуючим впливом на інші види мовної комунікації. Огляд різноманітних досліджень з методики навчання (Н.В. Єлухіна, Н.К. Склярєнко, Н.Н. Прусаков, Я.М. Колкер, А.С. Лур'є та інші) допоміг нам зрозуміти основні труднощі аудіювання, визначити найбільш оптимальний метод навчання процесам сприйняття на слух та ознайомив із можливостями використання додаткових технічних засобів у навчанні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Процес дослідження методів підвищення рівня англійської мови, теоретичний складник цього аспекту та поняття «аудіювання» загалом, можливі труднощі, причини їх виникнення та вирішення пов'язаних із аудіюванням проблем у старших класах.

Мета – розробити комплекс вправ з навчання аудіювання у старших класах та систему вправ

для навчання аудіюванню як мовленнєвої діяльності, а також узагальнити результати практичного експерименту. Задля досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання:

- розглянути літературу, яка описує вивчення цього методу;
- розглянути теоретичні засади аудіювання;
- визначити головні проблеми та особливості аудіювання;
- встановити основні методи цього виду діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Попри багаторічні дослідження методу аудіювання і досі немає єдиної точки зору щодо його характерних рис та видів класифікації. Враховуючи прогрес науково-технічного обладнання, що зростає з кожним днем, ми відкриваємо нові можливості використання технічних засобів та обладнання, створюємо нові методики та завдання з навчання аудіюванню. В нашій статті ми намагалися поєднати розглянуті нами літературні дослідження та найбільш поширені думки науковців з певного питання у єдину систему.

На цей час англійська мова займає ледь не найперше місце серед необхідних знань та навичок сучасної людини. Знання іноземних мов відкриває людині безліч можливостей для туризму, роботи, самореалізації та самовдосконалення, тому логічно дійти висновку, що чим кращі навички спілкування, тим більшого в житті можна досягнути. Не дивлячись на велику кількість досліджень, присвячених саме вивчанню аудіювання, та наявність необхідних навчальних комплексів та технічного обладнання в загальних школах, цей вид усної комунікації наразі є недостатньо розвинутим. На це є дві причини. По-перше, аудію-

вання все ще розглядається і сприймається не як основний, а як побічний результат мови, через що використовується в школах подекуди і в ситуаціях, далеких від аутентичних; по-друге, брак насправді обізнаних вчителів із сучасними культурними й історичними реаліями мови, що вивчається, неповне розуміння усіх психологічних та лінгвістичних складнощів аудіювання [5]. Згідно зі статистичними даними електронного бізнес-журналу BusinessViews «Україна займає 24-е місце із 26 за знанням англійської серед інших країн Європи» [2]. Виникає питання, як європейська країна може так погано володіти англійською? виправити цю невтішну статистику можна починаючи ще зі школи. В цій статті ми розглянемо, як за допомогою методу аудіювання можна підвищити рівень знань англійської мови.

Насамперед пропонуємо розглянути поняття терміну «аудіювання». Науковці та дослідники викладання іноземної мови Н.І. Гез та Н.Д. Гальскова визначають термін аудіювання як складну рецептивну мисленнєво-мнемічну діяльність, пов'язану зі сприйняттям, розумінням і активною переробкою інформації, що міститься в усному мовному повідомленні [5]. Тобто простими словами – вид сприйняття усної мови з використанням процесів мислення та пам'яті. За тлумачним словником Меріам-Вебстер, аудіювання – це вміння та здатність чути, а саме – критичне слухання. («Audition is the power or sense of hearing, especially: a critical hearing») [11]. Аудіювання – це не просто прослуховування тексту, а рецептивний вид діяльності людини й здатність аналітично та критично його сприймати, використовуючи логіку, підставляти моменти важкі для розуміння або зовсім незрозумілі або ж здогадуватися про значення невідомої лексики.

За весь час дослідження аудіювання виникла велика кількість різноманітних класифікацій видів аудіювання. На нашу думку, дослідник І.А. Дехерт виклав найбільш точні теоретичні основи щодо видів аудіювання, зокрема: 1) наявність різних функцій аудіювання в процесі навчання; 2) наявність різних рівнів розуміння на слух; 3) особливості тексту для аудіювання. Ці праці дали базис для подальшої класифікації видів аудіювання [7]. Таким чином, вчений в області теорії та методики навчання іноземним мовам І.Л. Бім стверджує, що можна виділити три види аудіювання: з повним розумінням (мова вчителя і товаришів по навчанню, якщо вона не містить незнайомих явищ), з розумінням основного змісту (наприклад, прослуховування автентичних функціональних текстів з метою визначення, про що в ньому йдеться), з вибіркоким розумінням (це може бути прослуховування оголошення, щоб зрозуміти, чи стосується воно тебе особисто або ж містить повідомлення щодо погоди тощо) [3]. Ця класифікація

видів аудіювання співпадає з думкою англійського вчителя із 30-ти річним досвідом та головним оцінювальним експертом в університеті Кембрідж Д. Рідделля (D. Riddell), який вважає, що існує три основних види аудіювання: 1) розуміння основної ідеї тексту; 2) вилучення необхідної інформації, певних деталей, ключових слів; 3) цілісне розуміння всього тексту [17, р. 154–155]. Знання видів аудіювання дає загальне уявлення про рівень знань учня, який вивчає іноземну мову, що своєю чергою є невід'ємною частиною оціночного етапу знань учня. За Н.Д. Гальсковою, аудіювання поділяється на два види: контактне та дистантне аудіювання [5, с. 161]. Як зрозуміло із назв, контактне слухання є дійсно інтерактивним усним спілкуванням, не тільки вербальним, але й невербальним (жести, міміка, реакція). Дистантне – представляє собою самостійну форму комунікації (радіо, фонозапис). І той і інший вид має свої переваги та недоліки. Наприклад, контактний (що на нашу думку є найбільш ефективним серед учнів старшої школи) передбачає насамперед розмову із носієм англійської мови або ж людиною, що її вивчає, сприяє розвитку не тільки процесів слух – обробка – відповідь, але й активізує більшість процесів мислення, таких як пам'ять, логіка, критичне мислення, увага до деталей та цілісної картини. Ми не тільки слухаємо та відповідаємо, але й долаємо мовний бар'єр. Проте у цього виду аудіювання є і мінуси, наприклад, неможливість зупинити співбесідника для того щоб спокійно проаналізувати і перекласти його слова, або ж навіть просити повторити одне й те саме незчисленну кількість разів тощо. Проте як не парадоксально, а недоліки контактного аудіювання водночас є перевагами дистантного. Учень не нервує та не відволікається на зорове підкріплення аудіювання, не відчуває сумнівів та не непокоїться через допущення граматичних чи лексичних помилок. Дистантне прослуховування надає змогу самостійно регулювати темп та складність текстів, виховує власний альтернативний досвід. Цей процес суцільно особистий та складний, адже залежить від достатньо різноманітних психологічних механізмів та факторів, таких як рівень розвитку слуху та пам'яті, вміння та навичок ймовірного прогнозування та від наявності в учня уваги та зацікавленості. Розвиток прогнозування пов'язаний не тільки із мовленнєвою підготовкою учня, але насамперед з його життєвим досвідом, вміннями та навичками, що переносяться із рідної мови на іноземну. До цих навичок належать винахідливість і кмітливість, спроможність слухати та швидко реагувати на різноманітні сигнали усної комунікації.

Неможливо говорити про методи підвищення рівня англійської, а саме аудіювання, не відповівши на головне питання, для чого вивчати англійську мову. Для цього розглянемо мету навчання іно-

земної мови, особливо аудіювання. Автор багатьох книг та підручників з методики викладання іноземних мов О.Н. Соловова пропонує використовувати чотири аспекти мети вивчення іноземної мови [15]:

- 1) навчальний практичний аспект;
- 2) виховний аспект навчання;
- 3) освітній аспект;
- 4) розвиваючий аспект.

В кожного аспекту є окремий зміст, знаючи який, можна відповісти на питання, навіщо ж вивчати іноземну мову? Коротко розглянемо кожний з них.

Розвиваюча мета вивчення іноземної мови полягає в тому, що саме навчання їй сприяє розвитку пам'яті, аналізу, логіки, розвиває в характері людини якості мотиваційної сфери, працьовитості, волі, жаги до навчання та спілкування. Освітній аспект мети – це надбання знань та навичок, необхідних у подальшому навчанні, таких як знання про культуру та історію мови та країн, в яких вона вивчається та вживається, включаючи літературу, музику, живопис тощо. Виховний аспект мети навчання сприяє формуванню широкого кругозору, моральності, етичному, естетичному і духовному розвитку людини. І, нарешті, розглянемо навчальний практичний аспект мети вивчення іноземної мови. Передусім іноземна мова є засобом комунікації людини, і той, хто її вивчає, має володіти нею як на усному, так і на писемному рівні. Це насамперед залучення до процесу усіх видів мовленнєвої діяльності: письма, говоріння, читання, аудіювання [1]. О.Н. Соловова у своїй праці «Методика навчання іноземним мовам» пропонує ще й п'ятий вид мовленнєвої діяльності – переклад. Вона зазначає: «Переклад – вміння виступити у ролі перекладача у побутовій ситуації» [15, с 12–13]. Проте ми вважаємо недоцільним розглядати цей вид як основний для учнів старшої школи. Навички аудіювання вважаються засвоєними, якщо учень може розуміти оригінальну мову живого спілкування при нормальному темпі та загальних умовах, а також загальний зміст інформації відтвореної за допомогою аудіотексту. Із вищезазначеного доходимо висновку, що для повного розуміння та подальшої роботи з аудіоуривком недостатньо просто його почути. По-перше, учень повинен мати достатній лексичний запас, необхідний для розуміння більшості слів та термінів, мати високо розвинуте критичне та логічне мислення, розуміти інтонацію, акцент та наголос, використовувати процес антиципації в незнайомих словах та фразах до теми тексту і таким чином зуміти здогадатися щодо їх значення, вміти адаптуватися до специфічних умов навколишнього середовища (наприклад, шум чи технічні звукові перешкоди у приміщенні), оскільки за межами класу дуже рідко виникає реальна можливість спілкуватися англійською мовою в тиші та без відволікаючих фізичних чи емоціональних факторів.

Для сучасної оцінки рівня знань англійської мови в учнів старшої школи у системі загальної освіти звернемося до Наказу МОН № 371 від 05.05.2008 року, в якому зазначено наступне: «Учень (учениця) розуміє тривале мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися. Уміє знаходити в інформаційних текстах з незнайомим матеріалом необхідну інформацію, подану у вигляді оціночних суджень, опису, аргументації» [12]. Інакше кажучи, учень 10–11 класів має прослухати та зрозуміти достатньо довгий аудіо текст чи аутентичну мову, за логікою здогадатися про значення певної кількості незнайомої лексики, мати змогу виконати різноманітні вправи після прослуховування.

Специфіка вивчення іноземної мови, згідно з дослідником в області педагогічних та психологічних наук І.О. Зимньою, полягає в тому, що маючи риси, характерні для мови як знакової системи взагалі, одночасно наявний цілий ряд відмінностей як від рідної мови, так і від будь-якого іншого шкільного предмету. На відміну від інших шкільних дисциплін, іноземна мова одночасно є і засобом і метою навчання [8]. Це означає, що під час вивчення інших предметів учень використовує мову як інструмент, а під час вивчення самої мови учень має складати цей «інструмент» самостійно, а в майбутньому ще і використовувати його. Також важливою особливістю мови як явища є те, що вона складається із багатьох факторів і аспектів (історія, культура, культурні реалії та особливості, географічно обумовлені відмінності тощо), через що у вивченні англійської мови міститься і вивчення соціокультурних особливостей.

Зокрема, в аудіюванні дослідник Ю.І. Пассов чітко визначає основні проблеми, що мають місце в процесі аудіювання [14, с. 186–188]. Вони можуть виникати внаслідок:

- мовної форми повідомлення;
- змісту повідомлення;
- умов надання повідомлення;
- джерел інформації.

Д. Рідделл (D. Riddell) виділяє такі труднощі під час аудіювання:

1. Психологічні особливості, погана пам'ять, неспроможність зосередитися.
2. Різноманітні акценти та діалекти: British English, American English, Scottish English, Canadian English тощо; розмовна мова, а також використання вигуків.
3. Темп мовлення, тобто швидкість, з якою розмовляють іноземці у реальному житті і яка відрізняється від тієї, з якою намагається вимовляти іноземні слова під час навчання не носій мови.
4. Брак часу для виконання завдань під час прослуховування.

5. Брак необхідного словникового запасу.
6. Недостатність фонових або культурологічних знань про ту чи іншу країну.
7. Занадто довгий текст для прослуховування.
8. Брак реального спілкування з носіями мови.
9. Матеріал, який не відповідає рівню знань студентів.
10. І, нарешті, погана якість запису [17].

Вітчизняні та зарубіжні вчені і дослідники пропонують слушну думку, вважаючи, що правильним є не усунення, а поступове та послідовне подолання труднощів під час навчання [13]. Для здійснення мети подолання цих перешкод при прослуховуванні автентичної мови та уривків текстів учням рекомендується поширювати свій лексичний запас, виконувати лексичні і граматичні вправи як у класі, так і поза ним. Допомогти в опануванні такого виду мовленнєвої діяльності, як аудіювання допомагає насамперед зацікавленість цією мовою. Таким чином, учню не важко буде знайти для себе оптимальне позакласне заняття англійською, що принесе одночасно і поширення знань і задоволення. Маючи доступ до всесвітньої мережі Інтернет, сучасному учневі надається безліч джерел, інтерактивних он-лайн уроків, фільмів, музики, багато англійських спілкуючих в соціальних мережах.

Щодо роботи в аудиторії, О.Н. Соловова, автор багатьох книг та підручників з викладання іноземних мов, пропонує розділити роботу над текстом на три етапи: 1) до прослуховування; 2) під час прослуховування; 3) після прослуховування [15]. Вважаємо доцільним підкреслити важливість цього дослідження для підвищення рівня знань англійської мови. Таке розділення роботи над завданнями після аудіювання допоможе учителю спланувати та скоординувати доцільні завдання, що допоможуть розвинути якісні навички в учнів, для того щоб робота після прослуховування не викликала труднощів у розумінні. Навіть ті, хто вільно володіє мовою, інколи зазнають труднощів, спілкуючись із носіями мови. Насамперед йдеться про ситуації, в яких розмова має швидкий темп. З іншого боку, психологи вважають, що сприйняття й розуміння мовлення є вельми складною психологічною діяльністю. Оскільки можливість прийому звукового каналу значно менша за зоровий, звукова пам'ять загалом розвинена гірше від зорової, а слухове сприйняття – однократне й неповторне. Отже, хоча б із цієї причини аудіювання – нелегкий вид мовної діяльності, бо засвоєння англійської мови та розвиток мовних та мовленнєвих навичок здійснюється здебільшого через прослуховування.

Автор цієї статті вважає доцільним розглянути найбільш поширені методи навчання аудіюванню, зокрема в англійській мові. Проте, характеризуючи поняття «метод» треба враховувати, що в дидактиці і методиці навчання визначення

«методу» можуть не співпадати [6]. Педагогіка пропонує визначати це поняття як способи роботи учителя із учнями, у зв'язку із чим найчастіше пропонуються такі форми навчання, як усне викладення матеріалу (лекція, розповідь, пояснення), робота з учнем чи викладацьким матеріалом взагалі, виконання лабораторних робіт, вправ, творчих завдань і так далі. Іншими словами, способи передачі учням певних теоретичних положень, що відверто кажучи, і є основним напрямом сучасної дидактики, об'єктом якої є оволодіння певними знаннями.

Навчання іноземним мовам, будучи предметом специфічним, має зовсім інший об'єкт, а саме – формування практичних вмінь та мовних навичок. Вчена Н.І. Гез стверджує, що найбільш поширеними у використанні методами в процесі навчання іноземних мов треба вважати демонстрацію, пояснення та вправи [6, с. 76]. Звісно, не має необхідності окремо підкреслювати, що кожен із вищезазначених методів може представлятися цілим рядом варіацій. Таким чином, демонстрація може бути виражена в усній чи писемній іноземній мові, у використанні наочних вербальних посібників із текстом на іноземній мові. Пояснення може здійснюватися як щодо іноземної, так і щодо рідної мови, тоді як вправи можуть мати величезний діапазон використання у різноманітних аспектах вивчення англійської мови.

Оскільки в основі назв різних методів лежать різноманітні ознаки, а сам термін має різне пояснення і тлумачення, то найчастіше класифікація методів навчання викликає деякі труднощі. Залежно від переважаючого в навчанні аспекту метод називають граматичним чи лексичним. Згідно зі способом використання іншомовних слів, ролі рідної мови та перекладу у процесі навчання методи можуть поділятися на прямі (перекладні) та непрямі (неперекладні) [16, с. 11]. У зв'язку із видом мовленнєвої діяльності розрізняють усний метод та метод навчання читання. Назва методу може розкривати також основне джерело надходження інформації на іноземній мові: візуальний, аудіо-візуальний. За зв'язком методу навчання з психічними процесами оволодіння іноземною мовою методи навчання поділяються на свідомий та інтуїтивний, штучний та природний. Існують також відомі методи, названі на честь їх авторів, – методи Берліца, Гуена, Пальмера, Уеста, Фріза, Ладо, Лозанова, а також методи, пов'язані із фактором часу (а саме, короткочасний та інтенсивний) або певним психологічним феноменом, – методи релаксопедії, гіпнопедії, сугестопедії, активізації резервних можливостей особистості [16, с. 13]. Залежно від способів організації матеріалу та використання специфічних допоміжних засобів методи мають також відповідні назви: метод програмованого

навчання, метод з використанням електронної обчислювальної машини тощо. Різні історичні періоди розвитку суспільства характеризуються певними методами навчання:

- в період Відродження переважав граматико-перекладний метод;
- в період інтенсивного розвитку капіталізму і міжнародних зв'язків, починаючи з кінця XIX ст. – прямий та усний метод;
- у період виникнення технічних засобів навчання у XX ст. – аудіо-візуальний, метод програмованого навчання, з використанням електронної обчислювальної машини і комп'ютерів тощо.

З огляду на те, що в нашому дослідженні ми більш зацікавлені у вивченні аудіювання, пропонуємо детальніше роздивитися сучасний метод Фріза або, як його ще називають, аудіо-лінгвальний метод. Аудіо-лінгвальний метод, створений в США в 40-50-і роки XX ст. Чарльзом Фрізом та Робертом Ладо, є своєрідним розвитком ідей Гарольда Пальмера. Головна відмінність – це належність Фріза до іншої лінгвістичної школи. Фріз розглядає мову як знакову систему, що використовується під час усного спілкування, також він вважає письмо штучним і не точним способом фіксування звукової мови. Відповідно, робиться висновок про те, що одиницею усного спілкування (а значить, і навчання) є речення. Саме звукова система та система моделей речень відрізняє одну мову від іншої і тому складає її основу [10, с. 61]. В аудіо-лінгвальному методі лексичному аспекту мови не надається особливого значення, а основна увага зосереджується на структурах, що й відрізняє його від прямого методу, де лексика часто є основоположною в реченні. Проголошення засвоєння структур механічним повторенням не пов'язаних між собою речень нагадує граматику-перекладний метод. На відміну від прямого методу, де з самого початку імітується усне спілкування і учнів навчають робити зв'язні висловлювання, в аудіо-лінгвальному методі на початковому ступені зв'язні висловлювання не передбачені (якщо не враховувати обмеженої кількості невеликих діалогів). Орієнтація на імітацію, складання речень за аналогією та багаторазове повторення вивченого дає підставу розглядати аудіо-лінгвальний метод як подальший розвиток прямих.

Серед найновіших методів навчання іноземних мов, що виникли переважно в англійських країнах – США та Великобританії – в останні десятиріччя XX ст. все більшого поширення набувають методи, які об'єднують у собі комунікативні та пізнавальні (академічні) цілі. Їх основними принципами є такі: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на учня, цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії за наявності

віри у викладача в успіх своїх учнів, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук [9, с. 90]. Існування різних варіантів цього напрямку в сучасній методиці, які мають різні назви, свідчить про зростаючий інтерес до навчання іноземних мов і прагнення методистів переосмислити їх роль та місце у світі.

Навчання аудіювання передбачає роботу над двома функціональними видами даного виду мовленнєвої діяльності: аудіювання в процесі безпосереднього спілкування (діалог) і аудіювання зв'язкових текстів в умовах опосередкованого спілкування. Як правило, в навчальних умовах загальної школи перший вид рецептивної діяльності обмежений спілкуванням учнів з учителем і один з одним. Лише у виняткових випадках ця діяльність має природний характер (учитель – носій мови, що вивчається, присутність в групі учнів-носіїв мови, наприклад відповідно до програми шкільного обміну). Оскільки навчання цьому виду аудіювання пов'язано з навчанням учнів говоріння в режимі діалогу, ми зупинимось виключно на питаннях розвитку в учнів умінь дистантного аудіювання, тобто сприйняття і розуміння аудіотекстів в умовах опосередкованого спілкування.

Для успішного підвищення рівня англійської мови методом аудіювання Н.Д. Гальськова у своїй праці «Сучасна методика навчання іноземних мов» пропонує чотири групи вправ для розвитку аудіювання:

- підготовлюють до сприйняття тексту;
- супроводжують слухове сприйняття аудіо-тексту;
- базуються на прослуханому тексті (репродуктивно-продуктивного характеру);
- базуються на прослуханому тексті (продуктивного характеру) [4, с. 150].

Перша група (так звані передтекстові вправи) грає важливу роль. Основна мета – мотивувати учнів та мобілізувати наявний життєвий досвід щодо питань порушених у тексті, зняти лінгвістичні, лексичні і психологічні труднощі і зорієнтувати в структурі та змісті тексту.

Наступним етапом роботи є друга група вправ, що націлена на саме прослуховування тексту, але насамперед учитель має поставити перед учнями мету прослуховування (наприклад, зрозуміти основний зміст і відповісти на питання або заповнити в процесі прослуховування таблицю тощо).

Третя група спрямована на розвиток умінь інтерпретувати, коментувати, аналізувати інформацію, що міститься в аудіотексті і відтворювати її.

Четверту групу вправ становлять вправи на коментування, інтерпретацію, обговорення питань та проблем за текстом без вербальних стимулів. Знаючи дані види вправ, можемо скласти свою особливу програму, враховуючи особливості віку, психологічні та соціальні особливості учнів.

Висновки. Таким чином, у цій статті було розглянуто поняття «аудіювання», його класифікації, види та основні проблеми в учнів під час виконання вправ на аудіювання та їх можливі рішення. Можемо зробити висновок, що основною метою аудіювання є підвищення рівня знань з англійської мови, навчання учнів критичному, логічному та аналітичному мисленню, важливого не тільки під час школи, а також як базової життєвої навички. Також ми розглянули загальні методи навчання іноземним мовам, зокрема, аудіо-лінгвістичний, як найтісніше пов'язаний із аудіюванням. Отже, аудіювання відіграє головну роль у навчанні іноземним мовам. Вміння сприймати на слух аудіофрагменти викладені англійською мовою тісно пов'язано із викладанням таких аспектів цього предмету, як лексика, граматики, а також мовною комунікацією учнів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
2. Бізнес інтернет-портал. Casual business insights. Business Views. 2016. URL: <http://businessviews.com.ua/ru/studies/id/uroven-anglijskogo-jazyka-v-ukraine-1347/>
3. Бім І.Л. Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника (опыт системно-структурного описания). М.: Издательство «Русский язык», 1977. 288 с
4. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителя. 2-е изд., перераб. и доп. М.: АРКТИ, 2003. 192 с. (Метод, биб-ка).
5. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранному языку. Лингводидактика и методика / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. М.: Академия, 2009. 336 с.
6. Гез Н.И. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Н.И. Гез, М.В. Ляховицкий, А.А. Миролюбов. М.: Высш. школа, 1982. 373 с.
7. Дехерт И.А. Обучение аудированию при опоре на говорение и чтение в 47 классах средней школы: (На материале нем. яз.): Автореф. дис. канд. пед. наук. М.; 1984. 16 с.
8. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. М.: Просвещение, 1991. 222 с.
9. Колкер Я.М. Практическая методика обучения иностранному языку. М.: Academia, 2001. 258, с.
10. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Під ред. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
11. Онлайн тлумачний словник з англійської мови. Merriam-Webster online English dictionary. 2018. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/audition>
12. Освіта в Україні – Osvita.ua : Іноземні мови. Критерії оцінювання навчальних досягнень. URL: <http://osvita.ua/school/estimation/2395/>
13. Основные трудности понимания речи на слух. URL: http://www.pedsosvet.pro/index.php?option=com_content&view=article&id=353:%20osnovnie-trudnosti-ponimaniya%20prechina.
14. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. М.: Рус. яз., 1989. 276 с.
15. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс лекций: пособие для студентов пед.вузов и учителей. 4-ое изд. М.: Просвещение, 2002. 239 с.
16. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. М.: Просвещение, 1986. 103 с.
17. Riddell D. Teach English as a Foreign Language: Teach Yourself. Teach Yourself / D. Riddell. 2010. 352 p.